

ըողութեանս ներած համեատ սահմանին մէջ՝ աշխատակցելով միշտ, հնար եղած չափով, Պատուիրակութեան արժաննտիր նախագահ Վսեմ. Պօղոս Նուպար փառային։ Նուիրական պարտք կը համարեմ սակայն ըսել այս առթիւ թէ՛ իրականին մէջ Ն. Վսեմութեան անհատական բարձր կարողութեանց ու անխոնջ ջանից շնորհիւ է՝ որ կարելի եղաւ Պատուիրակութեան, որքան որ հնար էր, ի պլուս հանել Ձեր Վեհափառութեան հրահանգները։ . . .»

Մեծի պահոց իւրաքանչիւր կիւրակէ երեկոյեան Վաղարշապատի եկեղեցում հերթով քարոզ խօսելու համար Վեհափառ Հայրապետի կարգադրութեամբ նշանակուած են Տ. Տ. Սահակ արքեպիսկոպոս Այվատեան, Աշոտ, Կարապետ, Մատթէոս Եպիսկոպոսներ և Մեսրոպ վարդապետ. իսկ շրջակայ գիւղերի համար Արխատակէս վարդապետ։

Ճեմարանում ուսանողների և աշակերտների պարամունքներն ընթանում են խաղաղ։ Յաճախ երաժշտական երեկոյթներ են լինում ուսուցիչ պ. Արշակ Տէր Յովսէփեանի ղեկավարութեամբ։ Այդ երեկոյթները անցնում են յաջող և դառնում օգտակար՝ աշակերտութեան մէջ բուռն սէր առաջ բերելով դէպի երաժշտութիւնը։

Մայր Տաճար

Ի նկատի առնելով ս. Էջմիածնի Տաճարի վերանորոգութեան շուրջը պարբերական մամուլում վերջերս ծագած տարաձայնութիւնները՝ մենք այստեղ բերում ենք ս. Էջմիածնի վերանորոգութեան կենդրոնական մասնաժողովի և Թիֆլիսի մասնաժողովի ճարտարապետ անդամներին կազմած արձանագրութիւնը՝ պարզելու եղած թիւրիմացութիւնները։

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

14 և 15 սկսած 1914 թ. էջմիածնի վերանորոգութեան թիֆլիսի մասնաժողովից ընտրած ենթամասնաժողովի միջոցով կատարուած է քննութիւն, սրան կցուած նկարի վրայ ցոյց տուած տարածութեան վրայ ծեփը և ներկը վերացնելու գործի:

Երեք հատ փոքր աշտարակների սիւնների վրայից հանած ներկի շերտի հաստութիւնը: Չափելու հետեանքը. հարաւային աշտարակի մաքրուած մէկ սիւնի շրջապատի երկարութիւնը ստուգուած է բարձրութեան վրայ երեք տեղ և դուրս եկաւ մի չափսի=0,495 ս.:

Հիւսիսային աշտարակի սիւններից մէկի չափսերը մէջտեղում ցոյց տուեցին հետեանալը. մաքրուածի շրջապատի երկարութիւնը=405/4 դմ., իսկ չը մաքրուած մասի՝ միկնոյն սիւնի =41 դմ.:

Հիւսիսային աշտարակի մէկ սիւնի շրջապատի երկարութիւնը՝ ներկուածի=0,4935, իսկ մաքրուածի=0,485 ս.:

Հարաւային աշտարակից ներկը հանելուց յետոյ երեան եկան առաջին կամարի կապերը խախտուած, նոյնը և նրա վերև գրտնող պատի: Այդ պատճառով առաջին երկու սիւնները նոյն կամարի գլխին բաժանուած են իրանց խոյակներից և մնում են կախուած:

Կենտրոնական գմբէթի գլանի պատուհանների արխիվօլտների գլխից ծեփը շերտը հեռացնելուց յետոյ երեան եկան փորուած արձանագրութիւններ և ըլիէֆ խաչեր: Ոչնչացրած արձանագրութիւնների ծագած հարցի նկատմամբ ենթամասնաժողովը չը գտաւ ոչ մի հետք, բայց ի նկատի ունենալով այս հարցի ըջմութիւնը՝ նա բացի իր եզրակացութիւնից կցում է նաև էկսպերտների կայացրած ակտը: Էկսպերտների կարծիքը միանգամայն համաձայն է ենթամասնաժողովի կարծիքի հետ:

Կարնիզների տակ գտնուող ըլիէֆ բոգեակաները, որոնք առաջ ծածկուած էին իւղաներկով, այժմ մաքրուած են մեծ խնամքով՝ պահպանելով լիակատար իրենց ըլիէֆը: Ինչ կը վերաբերի մեղալիծներին, որոնք ներկայացնում են առաքեալներին, մնացել են անձեռնմխելի, այսինքն ծեփը և նրա վրայ պօլիթրոմիան մնում են նախկին դրութեան մէջ, բացի արտաքին հարթ շրջանակների երեք մէղալիծների վրայ:

Գլխաւոր գմբէթի գլանի վրայ գտնուող ուրուած կիսասիւնները ծեփը հեռացնելուց յետոյ, երևաց որ սաստիկ փրստուած են: Վաղուց կտրուած կապիտելի մասի կտորը պահուած է:

Քննութեան ենթարկուեցին գործի համար պատրաստուած նիւթերը՝ աւաղ, քար, նոյնպէս և լիովին պատրաստուած կտուրի համար քարէ պլիտաները 400 հատ:

Աւաղի յատկութիւնը լաւ է, բայց անհրաժեշտ է ցերեզդախ հետ գործածութեան համար լուսնալ:

Պատրաստուած պլիտաները իրանց չափսերով համապատասխանում են տուեալ չափսերին, լաւ տեսակ քարից են, անկիւնների կանոնաւոր մշակութեամբ և հանած շէտկիւններով բոլոր չորս կողմից:

Արձանագրութիւնների վերաբերեալ նկարիչ Թադէոսեանը թէև համաձայն է ենթամասնաժողովի հետ, որ զլիւսաւոր զլանի վրայ չը կան հետքեր տաշուածի, միևնոյն ժամանակ կարելի է համարում խորը փորուած արձանագրութիւնների գորութիւնը ծեփից մաքրուած տեղերում: Նա այս կարծիքը մասամբ հիմնում է նորին գերապատուութեան Բարդուղիմէոս եպիսկոպոսի յայտարարութեան վրայ:

Իսկականի վրայ ստորագրեցին.

Ն. Թադէոսեան, Մասքեոս եպիսկոպոս, Բաբգէն վարդապետ, Վրթանէս վարդապետ, Հ. Գրիգեմիսի, Ա. Կալիքն, Ն. Մադաթեան, Ռ. Մարտիրոսեան, Է. Ֆրանկէ:

Արձանագրութիւն է կոսպերտիզայի

Յանձնարարութեամբ տեղական էջմիածնի յանձնաժողովի և ենթամասնաժողովի էջմիածնի վերանորոգութեան Թիֆլիսի մասնաժողովի խառն ժողովի, մենք՝ քանդակագործներ Գ. Ի. Կեպիցով և Մ. Կ. Ֆրանկէ՝ զննեցինք փետրուարի 15-ին այս տարուայ էջմիածնի տաճարի գլանը այն նպատակով, որ պարզաբանենք, թէ արդեօք ծեփը վերացնելու միջոցին ոչնչացուած են ծեփի տակ գտնուող քարէ գլանի վրայ արձանագրութիւնները: Մանրակրկիտ զննութեան ենթարկելուց յետոյ մենք եկանք այն եզրակացութեան, որ բոլոր արձանագրութիւնները պահպանուած են ամբողջովին և որ, եթէ նոյն իսկ քերուած լինի քարի շերտը, այն աստիճան աննշան (քարի ծակոտիւնների մէջ երևում են ծեփի մնացորդները), որ ոչ մի կերպ չէին կարող լինել ոչնչացուած արձանագրութիւնները, որոնց խորութիւնը հաւասար է 1-ից մինչև 1½ սանտիմէտր:

Գ. Կեպիցով, Մ. Ֆրանկէ

էջմիածին, 15 փետր. 1914 թ.